

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва
та будівництва
Кафедра архітектури та дизайну
РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРОЄКТНА ТИПОГРАФІКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Савченко О.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025р.

Розробник (-и): Посьмашна Л. М., викладач

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну
(назва кафедри)

Протокол від «1» вересня 2025 р. № 12

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Пономаревська О.І.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2025-2026 н.р. 1 семестр
Викладач (-і)	Посьмашна Людмила Митрофанівна
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/posmashna-lyudmyla-mytrofanivna/
Контакти викладача	ludmilaposmasnaa@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Проектна типографіка» є однією з професійно орієнтованих дисциплін підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності В2 Дизайн та спеціалізації В2.1 Графічний дизайн і передбачає вивчення принципів візуальної комунікації через текст, включаючи вибір та застосування шрифтів, правила і закономірності типографічного дизайну, створення композицій для друкованої та електронної продукції. Вміння працювати зі шрифтами є одним із ключових умінь графічного дизайнера.

Курс складається з теоретичної та практичної частин та спрямований на вивчення та практичне засвоєння основ шрифтового та типографічного мистецтва. Шрифт є носієм двох функцій: інформаційної та художньо-естетичної, можливості посилення впливу шрифту закладені в його естетичних якостях, виразних можливостях художньої форми, що знаходить застосування у творчій практиці дизайнерів-графіків.

3. Мета та цілі курсу.

Розвинути у студентів знання, вміння та навички для професійного застосування шрифтів та типографічних принципів у проєктах графічного дизайну.

Сприяти формуванню творчого підходу до проєктної діяльності, навчити студентів розробляти власні візуальні концепції та перетворювати абстрактні ідеї на зрозумілі образи.

Навчити створювати текст, який є чітким, читабельним та естетично привабливим, що дозволяє ефективно передавати повідомлення в умовах візуального перенасичення.

Навчити використовувати типографіку як інструмент для досягнення мети проєкту, зокрема створення логотипів, ілюстрацій, рекламних плакатів чи веб-банерів.

Загальні та фахові компетентності, які формує курс:

ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

СК 6 Здатність застосовувати у практиці дизайну виразні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.

СК 7 Здатність застосовувати засоби спеціального рисунка та живопису (за спеціалізацією В2.01 Графічний дизайн), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій

СК 9 Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги).

4. Результати навчання. Програмні результати навчання:

РН 1 Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.

РН 6 Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.

РН 11 Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.

РН 14 Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціалізацією В2.01 Графічний дизайн).

РН 15 Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізацією В2.01 Графічний дизайн).

4. Пререквізити

Пререквізити. Вивчення дисципліни потребує базових знань з колористики, композиції, інших мистецьких навичок, отриманих на попередніх рівнях формальної або неформальної освіти.

Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні заняття	14

Самостійна робота	88
Індивідуальне завдання – графічна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	4 кредити ЄКТС (120 годин)

Форма проведення занять: лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle та літератури тощо.

5. Тематика курсу.

1-й курс 1 семестр ПРОЄКТНА ТИПОГРАФІКА (4 кредити ЄКТС)		
Тематика лекційних занять 18 год.	Тематика практичних занять 14 год.	Тематика самостійної роботи 88 год
Змістовий модуль 1. Вступ до проєктної типографіки. Роль шрифту у формуванні фірмового стилю, логотипи та бренд-шрифти.		
Тема 1. Вступ до проєктної типографіки. Типографіка як мистецтво та засіб комунікації.		Референси за темою: Типографіка у графічному дизайні.
Тема 2. Принципи верстки та структурування тексту. Використання візуальної та функціональної можливості набірного шрифту.		Типографіка і стиль. Різновиди шрифтової графіки. Приклади.
Тема 3. Проектування фірмового шрифтового елемента. Візуалізація емоцій або понять за допомогою шрифту.	Типографіка як інструмент візуальної комунікації. Проектування фірмового шрифтового елемента.	Характер візуальних особливостей шрифту при розробці типографічних композицій.
Тема 4. Типографіка в айдентиці. Роль шрифту у формуванні фірмового стилю, логотипи та бренд-шрифти.	Буклет як елемент фірмового стилю. Створення функціонального буклету із назвами гарнітур.	Комбінування шрифтів. Створення типографічного буклету.
Змістовий модуль 2. Практичне застосування, робота з модульною сіткою та стилістикою оформлення видання.		
Тема 5. Шрифт, його візуальні особливості та характер при розробці типографічної композиції.	Типографічний плакат. Розробка плаката, де головним засобом виразності є шрифт.	Шрифт як образ, експериментальні шрифтові рішення. Продовження роботи.
Тема 6. Використання візуальних та функціональних можливостей набірною шрифту.	Типографічний плакат. Розробка плаката, де головним засобом виразності є шрифт (закінчення роботи).	Типографічна композиція. Закони побудови шрифтової композиції. Закінчення роботи.
Тема 7. Використання візуальних та функціональних	Практичне застосування, робота з модульною сіткою та стилістикою оформлення	Робота з модульною сіткою та стилістикою оформлення.

можливостей набірною шрифту.	видання.	
Тема 8. Вивчення типографічних засобів, що використовуються у наборі верстки. Використання модульної сітки.	Пошук модульної сітки для розвороту. Верстка тексту з урахуванням всіх типографічних принципів та прийомів.	Макетування сторінки, модульні сітки, поля, міжрядкові інтервали, абзаци, заголовки.
Тема 9. Сучасні тенденції у типографічному дизайні. Інновації, змінні шрифти (variable fonts), екологічна типографіка, міждисциплінарні підходи	Підсумкова графічна робота. Комплексна робота: розробка шрифтової айдентики або дизайн типографічного видання.	Завершення роботи над темою.

6. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100-бальною системою. Диференціальний залік складає 30 балів, робота під час семестру складає 70 балів. Додаткові бали можна одержати за участь у науковій роботі кафедри АД: підготовка тез на наукову конференцію – 10 балів, підготовка презентації та виступ на науковому семінарі – 10 балів, друк статті у фаховому збірнику – 10 балів.
Вимоги до ГР тощо	Виконані завдання у складі графічної роботи завантажуються у Moodle. Склад завдання і особливості оформлення прописано у методичних вказівках до виконання графічної роботи, які розміщено на сторінці дисципліни у Moodle. Графічна робота оцінюється у 70 балів, по 10 балів за кожне завдання, які виконуються на практичних заняття та самостійно
Практичні заняття	На заняттях – виконання загальних для всіх або індивідуальних завдань. До 10 балів за виконання завдання, виданого на практичному занятті.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умова допуску до складання заліку – виконання всіх передбачених програмою індивідуальних завдань у складі графічної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Вступ до проєктної типографіки. Роль шрифту у формуванні фірмового стилю, логотипи та бренд-шрифти		0....30
1	Типографіка як інструмент візуальної комунікації. Проєктування фірмового шрифтового елемента	0....10
2	Буклет як елемент фірмового стилю. Створення функціонального буклету із назвами гарнітур.	0....20
Змістовий модуль 2. Практичне застосування, робота з модульною сіткою та стилістикою оформлення видання.		0....40
1	Типографічний плакат. Розробка плаката, де головним засобом виразності є шрифт	0....20
2	Підсумкова графічна робота. Комплексна робота: розробка шрифтової айдентики або дизайн типографічного видання.	0....20
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0....70

Семестровий контроль (диференційований залік)	0...30
Разом	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

7. Обладнання та програмне забезпечення (за необхідності). Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, довільні доступні професійні графічні редактори для створення растрових та векторних зображень (Photopea, Figma).

8. Політики курсу. У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються і надається нове завдання.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особисті чи групові онлайн-консультації.

Політика дедлайнів

За несвоєчасно здані роботи оцінка не може перевищувати "задовільно". Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, оскільки дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, практичних авторських розробках, при складанні підсумкового контролю тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: Монографія. Харків : ХДАДМ; Колорит, 2005. 244 с.; іл.
2. Гевін Емброуз, Найджел Оно-Біллсон Основи. Графічний дизайн 01: Підхід і мова. Київ : ArtHuss, 2019.с.
3. Гевін Емброуз, Ніл Леонард Основи. Графічний дизайн 02: Дизайнерське дослідження. Київ : ArtHuss, 2019. 192 с.
4. Даниленко В. Я. Майбутнє європейського дизайну. Харків : Колорит, 2007. 197 с.
5. Лагода О. Формування нової методології навчання в дизайнерській освіті. Педагогічні аспекти підготовки викладачів з дизайну: сучасність і перспективи. Харків: ХДАДМ, 2017. с.62-64.
6. Алексіс Л. Бойлен. Візуальна культура / пер. з англ. Г. Лелів. Київ: ArtHuss, 2021. 206 с.
7. Поліщук А.А. Теорія та практика графіки : навч. пос. / Поліщук А.А. – Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 212 с.
8. [Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ : ArtHuss, 2023. 204 с.](#)
9. Еміль Рудер. Типографія. Посібник з дизайну. К.: Вид-во "ArtHuss", 2025. 276 с.